

Az építési termék irányelv gyakorlati kérdései

IV. rész

Az építési termék irányelv – amely egységesen szabályozza az Európai Unió piacán az építési termékek szabad forgalmazásának feltételeit – honosítását a 3/2003. (I. 25.) BM–GKM–KvVM közös miniszteri rendelet tartalmazza. Az uniós csatlakozással egyidejűleg a hazai szabályozás teljeskörűen megfelel az Európai Unió követelményeinek. Az építésügy egyik legátfogóbb, legösszetettebb, az építőipart és az építőanyag-ipart alapvetően meghatározó szabályozása a gyakorlatban számos kérdést vet fel. A tanfolyamokon, szemináriumokon és konferenciákon a piaci szereplők által leggyakrabban felvetődő, vélhetően közérdeklődésre számot tartó kérdésekből és válaszokból indított sorozatunkat folytatjuk. Ennek célja, hogy az uniós és a hazai gyakorlatban felmerült kérdésekre és problémákra adott, általunk helyesnek vélt válaszokat a piac többi szereplőjével is megosszuk, ami orientálhatja őket saját gyakorlatuk kialakításában.

26. Hol található meg az építési termék irányelv működését segítő jogszabályok?

Természetesen valamennyi, az irányelv működését elősegítő dokumentum (jogszabályok és tájékoztató anyagok) az Európai Unió (vállalkozási főigazgatóság, építésügyi egység) honlapján europa.eu.int/comm/enterprise/construction hozzáférhető angol nyelven. A jogszabályok – beleértve a bizottsági határozatokat is – magyarul az Igazságügyi Minisztérium honlapján www.im.hu tekinthetők meg.

27. Mi a helyzet akkor, ha több, különböző részből összeállított szerkezetre Építőipari Műszaki Engedélyt adtak ki, s az egyik elemére harmonizált európai szabvány lépett hatályba?

Amennyiben a szerkezetnek azt az elemét, amelyikre honosított harmonizált európai szabvány érvényben van, és önálló termékként kívánják forgalomba hozni, úgy az CE jelölés alkalmazásával történhet. Kivételt képez, ha a termék lényegesen eltér a szabványban meghatározottaktól. Ebben az esetben a műszaki specifikáció továbbra is Európai Műszaki Engedély (ETA), vagy ennek hiányában Építőipari Műszaki Engedély (ÉME) lehet.

Amennyiben az adott építési termék a szerkezeti rendszernek csak az egyik szerkezeti eleme, és az Építőipari

Műszaki Engedély (ÉME) a teljes szerkezeti rendszerre vonatkozik, akkor ezért az ÉME továbbra is fenntartható, illetve kiadható.

28. Az állványok az Építési Termék Irányelv hatálya alá tartoznak?

Amennyiben az építés kivitelezéséhez kapcsolódó ideiglenes (az építés idejére korlátozott) szerkezetről van szó, úgy az nem tartozik az építési termék irányelv hatálya alá (nem építik be az építményekbe). Ebben az esetben nem az építési termék irányelv előírásai szerint kell eljárni. Lehetséges azonban olyan szerkezeti kialakítás, amikor az állványzat nem mobil szerkezet, hanem az építmény részévé válik. Ilyenek lehetnek például a nagyméretű és magas belmagasságú raktárépületek főfunkcióját ellátó állványszerkezetek. Ebben az esetben az állványszerkezetet úgy kell kialakítani, hogy az építmény a lényeges követelményeknek megfeleljen, s a műszaki specifikációban ennek megfelelően határozzák meg a követelményeket és feltételeket, valamint a vizsgálati módszereket és eljárásokat.

29. Egyre nagyobb teret kapnak nálunk is a többnyire fából készült könnyűszerkezetes lakóépületek. A leggyakrabban „készházaknak” nevezett szerkezetekre milyen megfelelőségi eljárást kell lefolytatni?

Az EOTA (Jóváhagyó Intézmények Európai Szervezete) ebben a témakörben két ETAG-ot (útmutatót) dolgozott ki. A 7-es sorszámú a favázás szerkezetekre, a 12-es sorszámú a gerendaházakra vonatkozóan. Az útmutatók meghatározzák az építményekre vonatkozó részletes követelményeket és feltételeket, az építési termék irányelv lényeges követelményeitől a favázás, illetve a gerendaház készletekre vonatkozó jellemzőket, feltételezve a szokásos karbantartást és a gazdaságilag ésszerű élettartamot. Az ETAG-ok részletesen bemutatják a termékjellemzők igazolására szolgáló módszereket (vizsgálati eljárásokat, számítási metódusokat). Továbbá részletesen meghatározzák a módszerek értékelését és megítélését, aminek alapján a rendeltetészerű felhasználásra való alkalmasság megerősítést nyer.

Az útmutatókban gyakran előforduló készlet (angolul: kit) olyan, mindenkor meghatározott elemkészlet, amely két vagy több elemből álló szerkezeti rendszer, s a műszaki specifikáció, illetve a megfelelőségi eljárás a készletekre vonatkozik.

Vagyis a favázás könnyűszerkezetes épületekre és a gerendaház épületekre, illetve azok készleteire a megfelelőségi eljárás alapjául szolgáló műszaki specifikáció az említett ETAG-okra épülő Európai Műszaki Engedély (ETA). Ennek hiányában az Építőipari Műszaki Engedély (ÉME), aminek tartalma ugyancsak az ETAG-ok alapján készül, de érvényessége csak Magyarországra terjed ki.

30. Az eddig kiadott Európai Műszaki Engedélyek többsége ETAG alapján készült. Mely termékekre, termékcsaládokra dolgoztak ki ETAG-okat, s ezekre alapozva mennyi ETA-t bocsátottak ki?

Ez ideig tizenhat építési termékre, vagy termékcsaládra dolgozott ki az EOTA útmutatót. Az útmutatók alapján 139 Európai Műszaki Engedély készült. Ezek száma évről évre növekszik. Az induló évben, 1998-ban mindösszesen 8, míg ebben az évben októberig készült már 43. A hatályban lévő ETAG-okon túl több mint 10 van kidolgozás alatt. Az érvényes ETAG-ok –sorszámukkal – a következők:

1. Betonban használatos fémrögzítő elemek
2. Rétegelt ragasztott üvegszerkezetek
3. Nem teherhordó belső válaszfalkészletek
4. Többrétegű külső hőszigetelő rendszerek vakolattal
5. Folyékony állapotban felhordott tető vízszigetelő rendszerek
6. Mechanikusan rögzített hajlékony tető vízszigetelő rendszerek
7. Favázás építési készletek
8. Előre gyártott lépcsőszerkezetek
9. Üreges blokkokból vagy panelekből, vagy szigetelő anyagokból és esetenként betonból készült nem teherhordó, bent maradó zsalukészletek
10. Önhordó, átlátszó tetőszerkezetek
11. Könnyű, összetett fa alapú gerendák és oszlopok
12. Gerendaházkészletek
13. Előfeszített szerkezetekhez alkalmazott oszlopfejlesztő rendszerek

14. Műanyag horgonyok többrétegű külső hőszigetelő vakolt szerkezetekhez

15. Háromdimenziós szegezett lemezek

16. Összetett könnyűsúlyú panelek

A legtöbb Európai Műszaki Engedély a betonban használatos fémrögzítő elemekre készült, 87 darab. A 4. és az 5. sorszámú ETAG-ok alapján 14, illetve 15 ETA-t dolgoztak ki, illetve adtak ki. A többiek legfeljebb egyszámjegyű ETA-t eredményeztek, de van 8 ETAG amely alapján még nem készült ETA. Útmutató nélküli ETA mindösszesen 45 darab született.

31. Hol lehet az érvényben lévő ÉME-kről információt szerezni?

A hatályos Építőipari Műszaki Engedélyek listája az Építési Minőségellenőrző Innovációs Kht. (ÉMI) honlapján www.emi.hu megtekinthető. A műszaki specifikációkhoz a nyilvános hozzáférés lehetősége is biztosított. Ennek feltételeiről szintén a honlapról tájékozódhatunk.

32. A 3/2003. (I. 25.) BM–GKM–KvVM együttes rendelet előírta az építési termékek belföldi forgalomba hozatala céljára történő vámkezeléséhez szükséges megfelelőségi tanúsítvány másolatának bemutatását. A vonatkozó paragrafus az EU-csatlakozásunkkal hatályát veszítette. Kinek a kötelezettsége illetve joga a megfelelőség ellenőrzése?

A Vám- és Pénzügyőrség feladatai e téren a vonatkozó paragrafus hatálytalanításával megszűntek, de minden tagország kötelezettsége, hogy az építési termék irányelv követelményeinek eleget tegyen, beleértve annak érvényesítésének ellenőrzését is. A piacfelügyeletre vonatkozóan a követelmények vannak meghatározva, annak végrehajtását a tagországok szabadon határozhatják meg. Eléggé eltérő megoldásokat is választottak. Nálunk – mint ahogy erről már adtunk tájékoztatást – a fogyasztóvédelem és az építés-felügyelet intézményrendszere kapott erre jogosítványt. Az építés-felügyelet működési feltételeinek javítása sürgető feladat.

33. A 3/2003. (I. 25.) BM–GKM–KvVM együttes rendelet szerint a vízügyi építményekhez kizárólagosan használt építési termékek esetében a környezetvédelmi és vízügyi miniszter jelöli ki a tanúsító és ellenőrző szervezeteket, valamint a vizsgáló laboratóriumokat. Melyek ezek az intézmények?

A kizárólagosan vízügyi építményekhez használt építési termékek esetében a tanúsító és ellenőrző szervezetek, valamint a vizsgáló laboratóriumok kijelölésére a 20/2004. (X. 18.) KvVM miniszteri rendelet megjelenésével nyílik lehetőség. Értelemszerűen ez ideig kijelölésre nem került sor, de a jogszabály alapján hamarosan várható.

Horváth Sándor
az ÉMI Kht. vezérigazgató-helyettese,
a Magyar Építőanyagipari Szövetség elnöke